

Основні відомості

ім'я, прізвище	Світлана Кульбіда
посада	завідувач відділу української жестової мови
науковий ступінь	доктор педагогічних наук (2010)
вчене звання	професор (2013)
ORCID iD	https://orcid.org/0000-0002-0194-3495
Профіль вченого у Google Scholar	https://scholar.google.com.ua/citations
Сторінка е-бібліотеки НАПН України	https://lib.iitta.gov.ua/cgi/stats/report/authors/72ef35c7545f9e315a69affad37ffa0/

Додаткові відомості

Освіта	вища
Досвід роботи	30 років
	Теми дисертацій
кандидатська (1999)	Вечірня спеціальна середня школа України для осіб з вадами слуху (становлення та розвиток).
докторська (2010)	Теоретико-методичні засади використання жестової мови у навчанні нечуючих

Вчений секретар докторських спеціалізованих вчених рад ІСПП імені Миколи Ярмаченка:

Д 26.450.01

13.00.03 – корекційна педагогіка https://ispukr.org.ua/?page_id=1175

Д 26.450.02

19.00.08 - спеціальна психологія https://ispukr.org.ua/?page_id=1217

Членкиня редколегій українських наукових часописів категорії Б:

1. Особлива дитина: навчання і виховання.
https://ojs.csnukr.in.ua/index.php/Exceptional_child/about/editorialTeam
2. Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови: збірник наукових праць. <https://spp.org.ua/index.php/journal/about/editorialTeam>

Наукові інтереси:

- ✦ теорія, методика і практика сурдопедагогіки соціокультурного напрямку: глухознавство, жестова двомовність (мовна політика і мовна практика);
- ✦ жестове мовознавство (лінгвальні основи вивчення УЖМ (жестівники, функції мови, розділи мови, структурні компоненти жесту, значення жесту та ін.);
- ✦ концептуальні засади нормативно-правового, організаційно-методичного розроблення і забезпечення української жестової мови (УЖМ) як мови, засобу навчання, предмету вивчення (М₁, М₂, іноземна);
- ✦ лінгводидактика української жестової мови;
- ✦ діагностичний інструментарій з УЖМ.

Монографії:

Кульбіда С. В. (2010). Теоретико-методичні засади використання жестової мови у навчанні нечуючих : *монографія*. Київ : Поліпром, 2010. 503 с. ISBN 978-966-8384-05-9 Режим доступу <http://www.ispukr.org.ua/articles/10/10216001.pdf>

Кульбіда С.В. (2019). Лінгводидактичні засади вивчення української жестової мови: *монографія*. Київ: Інтерсервіс, 2019. 238 с. ISBN 978-617-696-905-1

Кульбіда С.В. (2021). Особливості комунікативної діяльності нечуючих учнів: *монографія*. Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України, відділ навчання жестової мови. Київ: Інтерсервіс, 2021. 200 с. ISBN 978-966-999-221-5 <https://doi.org/10.33189/isp21.01>. Режим доступу <https://lib.iitta.gov.ua/732662/>

Розділи у колективних монографіях:

1. Kulbida S. (2017). The Steps Ukrainian science in the Study and popularization the Ukrainian Sign Language. Issues of upbringing and teaching in the context of modern conditions of objective complication of the person's social adaptation processes. Peer-reviewed materials digest (*collective monograph*) published following the results of the CXXXVIII International Research and Practice Conference and I stage of the Championship in Psychology and Educational sciences (London, February 9 - February 15, 2017). London: IASHE, 2017. S. 26-28. ISBN 978-1-911354-11-6 Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/706729/>

2. Кульбіда С.В. (2020). Освітній простір для всіх (застосування компетентнісного і білінгвального підходів в умовах модернізації освітньої діяльності). *Стратегія післядипломної освіти для сталого розвитку : монографія; за ред. Н.М. Рідей, Л.М. Панченко. 2 видання, доповнене і перероблене, 229-256*. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2020. ISBN 978-966-931-233-4

Афтореферати:

1. Кульбіда С.В. (1999). Вечірня спеціальна середня школа України для осіб з вадами слуху (становлення та розвиток) : Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.03. Ін-т дефектології АПН України. Київ, 1999. 22 с. Режим доступу <http://irbis-nbuv.gov.ua>.

2. Кульбіда С. В. (2010). Теоретико-методичні засади використання жестової мови у навчанні нечуючих. Автореферат дис. на здобуття докт. пед. наук. за спец. 13.00.03. – спеціальна педагогіка. К., 2010. 38 с. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/708731>.

Жестівники:

1. Іванюшева Н.В., Кульбіда С.В. (2005). Українська жестова абетка. Наталія Іванюшева, Світлана Кульбіда. *Науково-методичний посібник (доповнений і доопрацьований)*. Київ: ТОВ «Київська Русь», 2005. 64 с. Режим доступу http://lib.iitta.gov.ua/708730/1/_2010.pdf

2. Кульбіда С. В., Шевченко В. Л. Іванюшева Н. В. (2005). *Комплекс дактильно-жестових вправ до посібника «Українська жестова абетка»* [Електронний ресурс]. С. В. Кульбіда, В. Л. Шевченко, Н. В. Іванюшева. К., 2005. 1 ел. опт. диск (CD-ROM).

3. Кульбіда С.В., Чепчина І.І., Іванюшева Н.В., Адамюк Н.Б. (2011). *Український жестівник для батьків. Жестівник*. НАПН України, Ін-т спец. педагогіки, лаб. жестової мови, Укр. т-во глухих. К.: СПКТБ УТОГ, 2011. 380 с. ISBN 966-8172-09-4

4. Українська жестова мова. *Жестівник : навчальний посібник*. С. Кульбіда, І. Чепчина, Н. Адамюк, Н. Іванюшева. Київ: [Педагогічна думка], 2012. 206 с. ISBN 978-966-644-308-6 <https://lib.iitta.gov.ua/732036/>

5. *Географічний жестівник: континенти, країни, міста*. С. Кульбіда, І. Чепчина, Н.Адамюк, В. Кириченко. *Посібник*. Київ: СПКТБ УТОГ. 2014. 96 с.

6. Кульбіда, С.В. (2017). Кінетичні особливості української жестової мови. Частина перша. *Жестівник "Українська жестова мова"*. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/707284/>.

7. Кульбіда, С.В. (2017). Кінетичні особливості української жестової мови. Частина друга. *Жестівник "Українська жестова мова"*. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/707467/>

8. Кульбіда, С.В. (2017). Кінетичні особливості української жестової мови. Частина третя. *Жестівник "Українська жестова мова"*. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/707468/>

9. Іванюшева Н.В., Скурчинський В.В. (2020). *Минуле і сучасне у жестовій мові. Жестівник*. (рец. Кульбіда С.В.). Київ: СПКТБ УТОГ. 230 с. ISBN 978-966-8172-13-7.

10. **Жестівник української жестової мови**: мовний словник / Кульбіда С.В., Адамюк Н.Б., Дробот О.А., Замша А.В. – Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2021. – 303 с. ISBN 978-966-189-637-5
<https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/732056>

Посібники:

1. Кульбіда С.В. (2005). «Шкільна зрілість» глухої дитини – запорука її ефективного навчання. *Підготовка до школи дітей з особливими потребами в умовах сім'ї: поради батькам. Книга 2*. Київ, 2005. С.156-162.

2. Кульбіда С.В. (2006). Домашня бібліотека. Діти з особливими потребами у початковій школі: поради батькам. *Книга 3*. Київ, 2006. С.201-210.

3. Кульбіда С.В. (2007). Українська дактилологія : *науково-методичний посібник*. К.: Педагогічна думка, 2007. 328 с. ISBN 978-966-644-076-4

4. Кульбіда С.В. Дотримання мовленнєвої норми при опануванні дактилем нечуючими учнями. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями слуху та інтелекту. За ред. В. І. Бондаря, В. В. Засенка. К.: Тов. „Поліпром”; 2007. С. 65-76.

5. Дитина зі світу тиші. На допомогу батькам нечуючої дитини : **наук.-метод. посіб.** / ред.: С. В. Кульбіда; уклад.: Н. А. Зборовська; Ін-т спец. педагогіки АПН України. К. : Пед. думка, 2008. 184 с. Бібліогр.: 70 назв. - укр. Режим доступу <http://irbis-nbuv.gov.ua> <http://kr-suzirya.edukit.dp.ua>

6. Виховання дитини з порушеннями зору в умовах сім'ї : посібник / Т. Сак, В. Засенко, І. Гудим, С. Литовченко, І. Сухіна, В. Кобильченко, С. Покутнєва, С. Кульбіда, І. Білозерська; НАПН України, Ін-т спец. педагогіки. - К. : АТОПОЛ, 2010. - 216 с. - Бібліогр.: 35 назв. - укр. <http://irbis-nbuv.gov.ua>

7. Дитина зі світу тиші: на допомогу батькам нечуючої дитини. Науково-методичний посібник. Зборовська, Н.А., Адамюк, Н.Б., Чепчина, І.І., Дробот, О.А., Іванюшева, Н.В., Кульбіда, С.В., Замша, А.В., Каменська, Н.М., Марчук, Т.Ф., Обухівська, А. Г., Гончаренко, В.М., Скурчинський, В.В., Савченко, О.О., Лаврик, О.А., Борщевська, Л.В., Січкара, Л.І., Рибальченко, М.П., Зайонц, Н.П. (2011). К.: СПКТБ УТОГ, 2011. 328 с. (доповн. і доопр.). Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/709516/>

8. Концепція білінгвального навчання осіб з порушеннями слуху / [Кульбіда, С.В., Чепчина І.І., Адамюк, Н.Б., Замша, А.В., Іванюшева, Н.В., Лещенко, Л.М.]. К. : УТОГ, 2011. 53 с. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/9292/>

9. Кульбіда С. В., Чепчина І. І., Адамюк Н.Б., Іванюшева Н.В. (2012). Орієнтовний перелік жестових одиниць для загального користування, етичний супровід нечуючих та взаємодія з ними під час проведення фінальної частини з футболу євро-2012 : *Навч. посібник для співробітників соціальної сфери з комп'ютерним супроводом*. С. В. Кульбіда, І. І. Чепчина та ін. К.: СПКТБ УТОГ, 2012. 29 с.; 1 ел. опт. диск (CD-ROM). Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/9307/>

10. Байкіна Н., Крет Я., Шапкова В., Синьов В., Кульбіда С. та ін. (2014). Мовне забезпечення корекційного процесу на навчально-тренінгових заняттях із глухими підлітками. Індивідуальні методики адаптивної фізичної культури для осіб із сенсорними порушеннями / *навчальний посібник*. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2014. С. 303-425.

11. Кульбіда С.В., Чепчина І.І., Каменська Н.М. (2017). Золоті руки, золоте серце Наталії Іванюшевої : *посібник*. ТОВ «АЛЬФА СМАРТ АГРО», м. Київ, Україна. Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua.709576>

12. Навчання дітей із порушеннями слуху: *навчально-методичний посібник*. Литовченко С.В., Таранченко О. М., Кульбіда С. В., Федоренко О. Ф., Жук В. В., Литвинова В. В. К.: Ранок «Кенгуру», 2019. Розділ 4. Застосування білінгвального підходу в освіті. (2,0). ISBN 978-617-09-6046-7. <https://lib.iitta.gov.ua/719471/>

13. Науково-методичне забезпечення реалізації концепції Нової української школи та державного стандарту для дітей з особливими освітніми потребами: зб. статей обласного науково-методичного семінару 4 березня 2019 року / упоряд. Гудзенко Н.Г., Кульбіда С.В. Київ: Інтерсервіс, 2019. 130 с. ISBN 978-617-696-904-4.

14. Кульбіда С.В. (2020). Формування знань, умінь і навичок при вивченні речення як основи мовних і мовленнєвих компетенцій третьокласників з порушеннями слуху (Н 90). Учні початкових класів із порушеннями слуху: навчання та розвиток: *навчально-методичний посібник*. Харків: Ранок «Кенгуру», 2020. Гриф МОН України (протокол №1/9-566 від 9.10.2020). ISBN 978-617-09-6787-9. <https://lib.iitta.gov.ua/724437/>

15. Вивчення української мови у 5 класі. Розділ «Синтаксис» (для спеціальних закладів загальної середньої освіти (Н 90): *навчально-дидактичний посібник*. Кульбіда С.В. Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. Київ: Симоненко О.І., 2020. 140 с. Схвалено для використання у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами науково-методичною комісією зі спеціальної педагогіки Науково-методичної ради з питань освіти МОН України (протокол №4 від 21.07.2020).

16. Виховна робота осіб з особливими освітніми потребами в умовах Нової української школи: *навчально-методичний посібник* / А. О. Коломоєць, Л. М. Луценко, С. В. Кульбіда, О. В. Спіцина. – Київ : Симоненко О. І., 2022. – 134 с. ISBN 978-617-7979-08-0. Гриф МОН України № 6.0018-2021 «Схвалено для використання в освітньому процесі» 14.12.2021 р.

17. Кульбіда С.В., Адамюк Н.Б., Горова О.В., Замша А.В. (2023) Комунікативна доступність освітнього середовища для осіб з порушеннями слуху в умовах сучасних викликів: *науково-методичний посібник* у двох частинах. Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. Відділ української жестової мови. Київ, 2023. 146 с. Режим доступу <https://lib.iitta.gov.ua/739457/>

Підручники:

1. Марчук Т.Ф., Кульбіда С.В. (2016). **Українська мова. 3 клас** : підруч. для спец. загальноосвіт. навч. закл. для глухих дітей / Т. Ф. Марчук, С. В. Кульбіда. Київ : Інкунабула, 2016. 143 с. ISBN 978-966-2219-43-2

2. Кульбіда С.В. (2017). **Українська мова. 4 клас** : підруч. для учнів спец. загальноосвіт. навч. закл. (Н 90) / С. В. Кульбіда. Київ : Інкунабула, 2017. - 135 с. ISBN 978-966-2219-48-7

3. Кульбіда С.В., Несен Г.М. (2017). **Українська мова. 3 клас** : підруч. для учнів спец. загальноосвіт. навч. закл. (Н 91) / С. В. Кульбіда, Г. М. Несен. Київ : Інкунабула, 2017. - 135 с. : кольор. іл. ISBN 978-966-2219-50-0

4. Кульбіда С.В. (2018). **Українська мова. 4 клас** : підруч. для 4 кл. спеціальних закл. загальної серед. освіти (Н 91). С. В. Кульбіда. Київ : Либідь, 2018. 191 с. ISBN 978-966-06-0772-9

5. Кульбіда С.В. (2018). **Українська мова. 5 клас** : підруч. для 5 кл. спец. закл. заг. серед. освіти (Н 90) / С. В. Кульбіда. Київ : Либідь, 2018. 207 с. ISBN 978-966-06-0785-9.

6. Кульбіда, С. В. (2019). **Українська мова. 2 клас** [Текст] : підруч. для 2 кл. спец. закл. загал. серед. освіти (Н 91) / С. В. Кульбіда. Київ : Либідь, 2019. - 159 с. ISBN 978-966-06-0801-6.

<https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/pidruchnyky-2-klas-2019/17-Pidruchnyky-dlya-osib-z-osoblyvymy-potrebamy-2-klas/Ukr-mova-Kulbida-2kl-%D0%9D91.pdf>

7. Кульбіда, С. В. (2019). **Українська мова. 2 клас** [Текст] : підруч. для 2 кл. спец. закл. загал. серед. освіти (Н 90) / С. В. Кульбіда. Київ : Либідь, 2019. 159 с. ISBN 978-966-06-0793-4

<https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/pidruchnyky-2-klas-2019/17-Pidruchnyky-dlya-osib-z-osoblyvymy-potrebamy-2-klas/Ukr-mova-Kulbida-2kl-%D0%9D90.pdf>

8. Кульбіда С.В. (2020). «**Українська мова**» підручник для осіб з особливими освітніми потребами (Н 90) **3 клас**. ISBN 978-966-06-0819-1. Режим доступу <https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/pidruchnyky-3-klas-2020/17-pidruchnyky-dlya-osib-z-osobl-osvit-potreb-3kl/Ukr-mova-chytannya-3kl-dlya-osib-z-osob-osvit-potreb-2020/Ukr-mova-3kl-Kulbida-2020.pdf>

9. Кульбіда С.В. (2020). «**Українська мова**» підручник для осіб з особливими освітніми потребами (Н 91) **3 клас**. ISBN 978-966-06-0822-1. <https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/pidruchnyky-3-klas-2020/17-pidruchnyky-dlya-osib-z-osobl-osvit-potreb-3kl/Ukr-mova-chytannya-3kl-dlya-osib-z-osob-osvit-potreb-2020/Ukr-mova-Kulbida-3%20kl-H91.pdf>

10. Кульбіда, С. В. (2021). **Українська мова** : підруч. для 4 кл. спец. закл. заг. середньої освіти (Н 90) / С. В. Кульбіда. К. : Либідь, 2021. 192 с. : іл. ISBN 978-966-06-0828-3. Режим доступу <https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnikv/4-klas/17-pdruchniki-dlya-osb-z-osoblivimi-osvtnmi-potrebami-4-klas/ukranska-mova-pdruchnik-dlya-osb-z-osoblivimi-osvtnmi-potrebami-n-90-4-klas/>

11. Кульбіда, С. В. (2021). **Українська мова** : підруч. для осіб з особлив. освітн. потребами (Н 91) : 4 кл. / С. В. Кульбіда. К. : Либідь, 2021. 192 с. : іл. ISBN 978-966-06-0827-6. Режим доступу <https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnikv/4-klas/17-pdruchniki-dlya-osb-z-osoblivimi-osvtnmi-potrebami-4-klas/ukranska-mova-pdruchnik-dlya-osb-z-osoblivimi-osvtnmi-potrebami-h-91-4-klas-avt-kulbda-s-v/>

Навчальні програми, критерії оцінювання:

1. Кульбіда С.В. (2002). Математика. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів поч. класів спеціальної загальноосвітньої школи для глухих (проект). К., 2002. С. 30-36.

2. Кульбіда С.В. (2002). Мистецтво. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів поч. класів спеціальної загальноосвітньої школи для глухих (проект). К., 2002. С. 45-48.

3. Кульбіда С.В., Чепчина І.І., Адамюк Н.Б., Іванюшева Н.В. (2008). Збірка програм з вивчення УЖМ. Програмно-методичний комплекс. Київ: Поліграфічний центр УТОГ, 2008. 328 с. ISBN 966-8172-06-X

3а. Кульбіда, С. В., Чепчина, І. І., Адамюк, Н. Б., Іванюшева, Н. В. (2008). Програма з вивчення української жестової мови для вчителів української мови та літератури загальноосвітніх спеціальних шкіл для дітей з порушеннями слуху. АПН України, Ін-т спец. педагогіки, Лаб. жестової мови, Укр. т-во глухих. К. : УТОГ, 2008. 68 с. ISBN 966-8172-06-X

3б. Кульбіда, С. В., Чепчина, І. І., Адамюк, Н. Б., Іванюшева, Н. В. (2008). Програма з вивчення української жестової мови для вчителів початкових класів спеціальних загальноосвітніх шкіл для дітей з порушеннями слуху. АПН України, Ін-т спец. педагогіки, Лаб. жестової мови, Укр. т-во глухих. К. : УТОГ, 2008. 56 с. ISBN 966-8172-06-X

3в. Кульбіда, С. В., Чепчина, І. І., Адамюк, Н. Б., Іванюшева, Н. В. (2008). Програма з вивчення української жестової мови для перекладачів-дактилологів, перекладачів жестової мови Українського товариства глухих на курсах первинної підготовки. АПН України, Ін-т спец. педагогіки, Лаб. жестової мови, Укр. т-во глухих. К. : УТОГ, 2008. 56 с. ISBN 966-8172-06-X

3г. Кульбіда, С. В., Чепчина, І. І., Адамюк, Н. Б., Іванюшева, Н. В. (2008). Програма з вивчення української жестової мови для перекладачів-дактилологів, перекладачів жестової мови Українського товариства глухих на курсах підвищення кваліфікації. АПН України, Ін-т спец. педагогіки, Лаб. жестової мови, Укр. т-во глухих. К. : УТОГ, 2008. 56 с. ISBN 966-8172-06-X

Зд. Кульбіда, С. В., Чепчина, І. І., Адамюк, Н. Б., Іванюшева, Н. В. (2008). Програма з вивчення української жестової мови для вихователів загальноосвітніх спеціальних шкіл для дітей з порушеннями слуху. АПН України, Ін-т спец. педагогіки, Лаб. жестової мови, Укр. т-во глухих. К. : УТОГ, 2008. ISBN 966-8172-06-X

4. Кульбіда С.В. (2019). Робоча програма навчальної дисципліни «Методика розвитку слухового сприймання та переклад українською жестовою мовою в інклюзивній освіті». Суми: СДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. (2,5).

5. Кульбіда С.В. (2019). Силабус навчальної дисципліни «Методика розвитку слухового сприймання та переклад українською жестовою мовою в інклюзивній освіті». Суми: СДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. (3,0).

6. Кульбіда С.В., Ярмола Н.А., Чеботарьова О.В., Лапін А.В. (2021). Технології викладання фахових дисциплін: робоча програма. Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України.

7. Кульбіда С.В. (2022). Сурдопедагогіка: робоча програма. Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України.

8. Кульбіда С.В. (2022). Теорія і практика української жестової мови і дактильного мовлення: робоча програма. Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України.

Збірники наукових праць:

1. Жестова мова й сучасність : зб. наук. пр. **Вип. 1.** Ін-т спец. педагогіки АПН України ; [редкол.: В. І. Бондар та ін.] ред.: С. В. Кульбіда. Київ : [Б. в.], 2006. 175 с. **ISBN 966-8663-16-0.**

2. Жестова мова й сучасність : зб. наук. праць. **Вип. 2.** Інститут спеціальної педагогіки АПН України (Київ) ; [редкол.: В. І. Бондар та ін.] ред.: С. В. Кульбіда. Київ : [Б. в.], 2007. 281 с. **ISBN 966-8663-20-9.**

3. Жестова мова й сучасність : зб. наук. пр. **Вип. 3.** Ін-т спец. педагогіки АПН України ; [редкол.: Засенко В. В. (голов. ред.), Бондар В. І., Киричук О. В та ін. Київ : Педагогічна думка, 2008. - 191 с. **ISBN 978-966-644-103-7.**

4. Жестова мова й сучасність : зб. наук. пр. **Вип. 4.** Ін-т спец. педагогіки НАПН України ; голов. ред. Засенко В. В. ; [редкол.: Засенко В. В., Киричук О. В. та ін.]. Київ : [Б. в.], 2009. 349 с. **ISBN 966-8663-21-7.**

5. **Жестова мова й сучасність** : зб. наук. пр. **Вип. 5.** Ін-т спец. педагогіки НАПН України, НАПН України ; [редкол.: Засенко В. В., Киричук О. В. та ін.; голов. ред. Засенко В. В.]. Київ : [б. в.], 2010. - 307 с.

6. **Жестова мова й сучасність** : зб. наук. пр. **Вип. 6.** НАПН України. Ін-т спец. педагогіки ; голов. ред. Засенко В. В. ; [редкол.: Засенко В. В., Киричук О. В. та ін.]. Київ : О. Т. Ростунов, 2011. - 239 с. **ISBN 978-966-675-679-7**

7. **Жестова мова й сучасність** : зб. наук. пр. **Вип. 7.** НАПН України. Ін-т спец. педагогіки ; голов. ред. Засенко В. В. ; [редкол.: Засенко В. В., Киричук О. В. та ін.]. Київ : О. Т. Ростунов, 2012. - 235 с. **ISBN 978-966-675-680-3**

8. **Жестова мова й сучасність** : зб. наук. пр. **Вип. 8.** НАПН України. Ін-т спец. педагогіки ; голов. ред. Засенко В. В. ; [ред.: С. В. Кульбіда та ін.]. Київ : О. Т. Ростунов, 2013. – 204 с. **ISBN 978-966-675-789-1**

Статті:

1. Кульбіда С.В. (1997). Спеціальна вечірня школа – важлива ланка системи освіти. *Дефектологія*. 1997. № 3. С.28-30.

2. Кульбіда С.В. (1997). Мотивація планування навчальної діяльності нечуючих учнів спеціальних вечірніх шкіл. Актуальні проблеми розбудови національної освіти: *Зб. науково-методичних праць*. К., Херсон: Пілотні школи, 1997. С. 59-63.

3. Кульбіда С. В. (1998). Специфіка мотивів навчання учнів спеціальної вечірньої школи. *Дефектологія*. 1998. № 4. С. 9-10.

4. Кульбіда С.В. (1998). Особливості навчання осіб з вадами слуху у вечірніх середніх спеціальних школах. Питання оптимізації навчання і виховання осіб з вадами слуху : *Зб. наук. праць*. К., 1998. С. 45-51.

5. Кульбіда С.В. (1999). Становлення та розвиток спеціального вечірнього навчання осіб з вадами слуху. *Дефектологія*. 1999. № 4. С. 49-53

6. Кульбіда С.В. (2000). Специфіка продовження навчання учнями спеціальної вечірньої школи. *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського державного педагогічного університету. Серія соц.-педагогічна. Вип. 2. Соц. робота в сфері освіти: проблеми проф. підготовки та діяльності. Т.1. Кам'янець-Подільський, 2000. С. 48-52.*

7. Кульбіда С.В. (2000). Врахування індивідуальних особливостей учнів вечірніх спец. шкіл – важлива умова підвищення ефективності їх навчання. Медико-психологічні проблеми дефектології: *Зб. наукових праць*. Херсон: ОЛДИ-плюс, 2000. С. 85-87.

8. Кульбіда С.В. (2000). Спеціальна вечірня школа для глухих в умовах безперервної освіти. Дидактичні та соціально-психологічні аспекти корекційної роботи у спеціальній школі. *Науково-методичний збірник*. Вип. 1. К., 2000. С. 105-107.

9. Кульбіда С.В. (2001). До проблеми розробки стандартів з математики у спеціальній школі для глухих. Психологія та педагогіка: спеціальні. *Збірник наукових праць*. Книга 1. Київ: "Нора-прінт", 2001. С.76-81.

10. Кульбіда С.В. (2001). Вечірня школа : вчора і сьогодні. *Зб. матеріалів І Всеукраїнської конференції з історії навчання глухих в Україні*. К.: УТОГ, 2001. С. 128-132. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/715135/>

11. Кульбіда С.В. (2001). Розвиток пізнавальних інтересів на уроках математики у школах для глухих. *Дефектологія*, 2, 27-29.

12. Кульбіда С.В. (2001). 170-річчя Школи Марії Покрови м. Львова (для глухих дітей). *Дефектологія*, 1, 55.

13. Кульбіда С.В. (2002). Вища освіта глухих в Україні. Актуальні проблеми навчання і виховання людей з особливими потребами: *Збірник наукових праць*. №2. Київ, 2002. С.131-134.

14. Кульбіда С.В. (2002). Деякі аспекти вияву неуспішності з математики у нечуючих учнів молодших класів як умова організації диференційованого навчання. Дидактичні та соціально-психологічні аспекти корекційної роботи у спеціальній школі. *Науково-методичний збірник*. Вип. 4. Київ, 2002. С. 142-145.

15. Кульбіда С.В. (2002). Літні табори українсько-канадського альянсу. *Дефектологія*, 1. С. 29, 44. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/716453/>

16. Кульбіда С.В. (2002). Використання простих нетрадиційних задач на уроках математики у школах для дітей зі зниженим слухом. *Дефектологія*, 2, 16-18.

17. Кульбіда С.В. (2003). До питання про вищу освіту глухих в Україні. Психологія та педагогіка: Спеціальні : *Зб. наук. праць / НПУ ім. М.П. Драгоманова*. К. : Нора-Прінт, 2003. Кн. 1. С. 56-60.

18. Кульбіда С.В. (2003). Значення педагогічної оцінки в усвідомленні початківцями результатів навчальної діяльності. *Дефектологія*, 1, 37-39.

19. Кульбіда С. В. (2003). Щоб не згасло світло науки. *Наше життя*, № 31. С.4.

20. Кульбіда С. В. (2003). Українська дактилологія. *Дефектологія*, 2, 34-36.

21. Кульбіда С.В. (2004). Врахування особливостей засвоєння математичних знань у глухих учнів як запорука ефективності навчально-виховного процесу у початковій школі. Дидактичні та соціально-психологічні аспекти корекційної роботи у спеціальній школі. *Науково-методичний збірник*. Вип. 5. Київ, 2004. С. 237-240.

22. Кульбіда С.В. (2004). Використання і вивчення жестової мови в Україні. *Наше життя*. № 26. 9.06.2004 року. С. 3-4.

23. Кульбіда С. В. (2004). Використання і вивчення жестової мови в Україні. *Наше життя*. 2004. № 27. С. 3.

24. Кульбіда С. В. (2004). Використання і вивчення жестової мови в Україні. *Наше життя*. 2004. № 28. С. 4.

25. Кульбіда С. В. (2004). Використання і вивчення жестової мови в Україні. *Наше життя*. 2004. № 29. С. 5.

26. Кульбіда С.В. (2004). Стан використання і вивчення жестової мови. Історія досліджень. Сучасні системи розвитку спеціальної освіти (українсько-канадський досвід). Матеріали міжнародної конференції. Київ-Едмонтон: Науковий світ, 2005. 75-83. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/706131/>
27. Kulbida. S. (2004). Use and Study of Sign Language in Ukraine: History of Research. Modern trend of special education development (Canada-Ukraine Experience). Papers of the International Conference. Kyiv, May 25-26, 2004. Kyiv-Edmonton: Видавництво: Науковий світ, 2005. 173-180. Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/713482/>
28. Кульбіда С. В. (2005). Для батьків і дітей. *Наше життя*. № 6. С. 4.
29. Кульбіда С. В. (2005). Жестова мова по-білоруськи. *Наше життя*. № 3. С. 5.
30. Кульбіда С.В. (2005). Поліпшення якості навчання глухих дітей шляхом використання жестової мови: Дидактичні та соціально-психологічні аспекти корекційної роботи у спеціальній школі. *Науково-методичний збірник*. Київ, 2005. С.333-337.
31. Кульбіда С. В. (2005). Українська жестова мова як об'єкт лексикографічної параметризації. Оксана Тищенко, Світлана Кульбіда. *Лексикографічний бюлетень*. Вип. 12. Київ, 2005. С.37-42. Режим доступу <http://www1.nas.gov.ua>
32. Кульбіда С. В. Білінгвальне навчання нечуючих: стан, перспектива розвитку. *Дефектологія*. 2006. № 3. С. 2-3. Режим доступу <http://irbis-nbuv.gov.ua>
33. Кульбіда С. В. (2006). Правила дактилювання. С. В. Кульбіда. *Дефектологія*. 2006. № 1. С. 39-41. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/714943/>
34. Кульбіда С.В. (2006). До питання про білінгвальне навчання нечуючих: теорія і практика Жестова мова й сучасність: *Збірник наукових праць*. Вип. 1. Київ: Наукова думка, 2006. С.16-22.
35. Кульбіда С.В. (2006). Освіта ХХІ століття. *Дефектологія*. № 2. 2006. С.54-56.
36. Кульбіда С.В. (2006). Досвід використання жестової мови у початковій ланці навчання. Дидактичні та соціально-психологічні аспекти корекційної роботи у спеціальній школі. *Науково-методичний збірник*. Вип. 7. Київ: Наукова думка, 2006. С.48-51.
37. Кульбіда С.В. (2006). Аналіз спілкування глухих і чуючих дітей (на основі зарубіжних досліджень). Дидактичні та соціально-психологічні аспекти корекційної роботи у спеціальній школі. *Наук.-методичний збірник*. Вип. 8. Т.1. Запоріжжя, 2006. С.112-116.
38. Кульбіда С.В. (2006). Використання невербальних засобів розвитку нечуючої дитини. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія 19. Корекційна педагогіка та психологія. Вип. 5. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2006. С.72-76.
39. Іванюшева Н.В., Чепчина І.І., Адамюк Н.Б., Кульбіда С.В. (2012). Основні положення двомовного навчання нечуючих осіб в Україні. Жестова

мова й сучасність: зб. наук. праць. 2012. Вип 7. С. 42-48. Режим доступу <http://www.nbuv.gov.ua>

40. Кульбіда С.В. (2007). Особистісно орієнтований підхід щодо використання жестової мови у змісті спеціальної освіти осіб з порушеннями слуху. Педагогічна і психологічна науки в Україні: *Збірник наукових праць до 15-річчя АПН України у 5 томах*. Т. 3. Психологія, вікова фізіологія та дефектологія. Київ: Педагогічна думка, 2007. С. 365-374.

41. Кульбіда С. В. (2007). Крок до плідної співпраці. *Наше життя*. 2007. № 24. С. 3.

42. Кульбіда С. В. (2007). Сучасні погляди на використання жестової мови. *Педагогічна газета*. 2007. № 4 (153). С. 5. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/712739/>

43. Зборовська Н., Кульбіда С. (2007). Особливості лінгвістичного дослідження української жестової мови у доробку Р. Г. Краєвського. Жестова мова й сучасність: *Збірник наукових праць*. Вип. 2. Київ: Актуальна освіта, 2007. С.197-210.

44. Кульбіда С.В. (2007). Місце жестової мови у спеціальній школі для осіб з порушеннями слуху. Дидактичні та соціально-психологічні аспекти корекційної роботи у спеціальній школі. *Науково-методичний збірник*. Вип. 9. Київ: ПП: Актуальна освіта, 2007. С.82-84.

45. Кульбіда С.В. (2007). Жестова мова у навчально-виховному процесі осіб з порушеннями слуху. Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами: *Збірник наукових праць*. № 2(4). Київ: Педагогічна думка, 2007. С.108-113.

46. Кульбіда С.В. (2007). Вивчення європейського досвіду використання жестової мови у навчанні нечуючих. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія 19. Корекційна педагогіка та психологія : зб. наук. праць. К.: НПУ імені П. Драгоманова, 2007. №7. С.45-50.

47. Кульбіда С.В. (2007). Використання жестової мови в системі «тотальної комунікації», білінгвального навчання. Жестова мова й сучасність: *Зб. наук. праць*. Вип. № 2. Київ, 2007. С.49-69.

48. Кульбіда С.В. (2007). До питання про стан використання і вивчення жестової мови в Україні (історичний аспект). *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія 19. Корекційна педагогіка та психологія: *Збірник наукових праць*. К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2007. № 8. С.14-18. Режим доступу <http://irbis.npu.edu.ua>

49. Кульбіда С.В. (2008). Джерельна база формування терміну **жестова мова**. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія 19. Корекційна педагогіка та психологія: зб. наукових праць. К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2008. №9. С.58-61.

50. Кульбіда С.В. (2008). Досвід використання жестової мови у навчальних закладах Великобританії (80 роки ХХ ст.). Дидактичні та соціально-психологічні аспекти корекційної роботи у спеціальній школі : *науково-метод.*

збірник. Вип. 10. За ред. В. І.Бондаря, В. В. Засенка. К.: Науковий світ, 2008. С.148-158.

51. Кульбіда С.В. (2008). Дотримання мовленнєвої норми під час опанування дактиля нечуючими учнями. *Дефектологія*, 3, 34-40. Режим доступу : <http://lib.iitta.gov.ua/710490.pdf>

52. Кульбіда С.В. (2008). Концептуальні засади навчання нечуючих і використання жестової мови (на матеріалах зарубіжної теорії та практики). *Жестова мова й сучасність: збірник наукових праць*. 2008. Вип. 3. С. 26-33. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/1978/>

53. Кульбіда С.В. (2008). Сучасні системи навчання нечуючих дітей і використання жестової мови (на матеріалах зарубіжної теорії та практики). Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами : *зб. наук. праць*. Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини "Україна", Ін-т вищ. освіти АПН України, Ін-т спец. педагогіки АПН України. Київ : Ун-т "Україна", 2008. № 5 (7). С. 289-295. Режим доступу <http://www.vmurol.com.ua>

54. Кульбіда С. В. (2008). Дослідження української жестової мови на початковому етапі. *Жестова мова й сучасність : Збірник наукових праць*. Вип. 3. Київ: Педагогічна думка, 2008. С.124-135. Режим доступу <http://scholar.google.com>

55. Кульбіда С.В. (2009). Українська жестова мова як природна знакова система. *Жестова мова й сучасність: збірник наукових праць*. 2009. Вип. 4. С. 218-239. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/1979>

56. Кульбіда С.В. (2009). Особливості розвитку спілкування глухих дітей в умовах сім'ї. *Дефектологія*, 3, 13-17.

57. Кульбіда С.В. (2009). Науково-методичні засади впровадження української жестової мови у навчальний процес нечуючих. *Жестова мова й сучасність : зб. наукових праць*. Вип. 5. К.: Центродрук, 2009. С. 45-53.

58. Кульбіда С.В., Чепчина І.І. (2009). Проект концепції жестової мови в Україні. *Дефектологія*, 3, 3-7. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/706187/>

59. Кульбіда С.В. (2010). Жест як елемент жестикуляції. Локалізація – компонент жесту. *Жестова мова й сучасність: збірник наукових праць*. 2010. Вип. 5. С. 159-175. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/1980/>

60. Кульбіда С.В. (2010). Жест як основний компонент жестової мови. *Жестова мова й сучасність : зб. наукових праць*. К.: Науковий світ, 2010. Вип. 5. С. 159-175.

61. Кульбіда С. В. (2010). Науково-методичні засади впровадження української жестової мови у навчальний процес нечуючих. *Жестова мова й сучасність: збірник наукових праць*. 2010. Вип. 5. С. 45-53.

62. Кульбіда С.В. (2011). Лексичне значення жесту. *Жестова мова й сучасність: збірник наукових праць*. 2011. Вип. 6. С. 98-108. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/1981/>

63. Кульбіда С.В., Чепчина І.І., Адамюк Н.Б., Іванюшева Н.В. (2012). Основні положення двомовного навчання нечуючих осіб в Україні. *Жестова мова й сучасність. Збірник наукових праць*. К.: О Т. Ростунов, 2012. Вип. 7. С.

42-48.

64. Кульбіда С.В. (2012). Теоретико-методичні засади вивчення української жестової мови в Україні. Соціально-психологічні проблеми тифлопедагогіки. *Збірник наукових праць*. К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2012. Вип. 6 (14). С. 44-54.

65. Кульбіда С.В. (2012). Дотримання мовленнєвої норми при опануванні українським дактилем. Соціально-психологічні проблеми тифлопедагогіки : *Збірник наукових праць*. М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. Вип. 7 (15) : Матеріали конференції "Сучасний світ і незрячі" (м. Луцьк, 27-29 вересня 2012 р.). С. 62-73.

66. Кульбіда С.В. За покликом долі. *Наше життя*. 2012. С. 4.

67. Кульбіда С.В. (2012). Формування жестомовної комунікативної компетенції в контексті соціокультурного підходу. *Зб. наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка / за ред. О. В. Гаврилова, В. І. Співака*. Вип. XXI в двох частинах, частина 2. Серія: соціально-педагогічна. Кам'янець-Подільський: Медобори-2006, 2012. С. 328-338. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/711818/>

68. Кульбіда С.В. (2013). Жест як елемент жестикуляції. *Дефектологія. особлива дитина: навчання і виховання*, 1(65),14-22.

69. Кульбіда С. В. (2013). Нове в законодавстві України щодо забезпечення прав глухих як лінгвістичної меншини. Актуальні проблеми навчання і виховання людей з особливими потребами. 2013. № 10 (12). С. 39-52. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/707295/>

70. Кульбіда С.В. (2013). Орієнтовна модель опанування української дактилології. *Дефектологія: особлива дитина: навчання і виховання*, 2(66), 12-14. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/711529/>

71. Кульбіда С.В. (2013). Орієнтовна модель опанування української дактилології (продовження). *Дефектологія особлива дитина: навчання і виховання*, 3(67). С. 8-12. Режим доступу <http://www.csnukr.in.ua>

72. Кульбіда С.В., Іванюшева Н.В. (2013). Особливості застосування двомовних програм як інструмент збереження мови лінгвістичної меншини : Освіта осіб з особливими потребами : шляхи розбудови : зб. наук. праць : Вип. 4. Частина 4. Кіровоград, Імекс-ЛТД, 2013. С. 25-33. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/711820/>

73. Кульбіда С.В., Ткаченко К.О. (2013). Організаційно-методичні умови діяльності кабінету УЖМ у загальноосвітніх спеціальних закладах для нечуючих учнів : Освіта осіб з особливими потребами : шляхи розбудови : зб. наук. праць : Вип. 4. Ч. 4. Кіровоград, Імекс-ЛТД, 2013. С. 72-84. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/707200/>

74. Кульбіда С.В. (2013). Використання жестової мови в освітньому процесі нечуючих на засадах гуманістичної педагогіки. *Зб. наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка* Вип.

XXII в двох частинах, частина 2. Серія: соціально-педагогічна. Кам'янець-Подільський: Медобори-2006, 2013. С. 159-169. Режим доступу <http://fkspp.at.ua>

75. Кульбіда С.В. (2013). Джерельна база терміну «двомовність» (теоретичний аспект) *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка* / [за ред. О. В. Гаврилова, В. І. Співака]. Вип. XXII в двох частинах, частина 2. Серія: соціально-педагогічна. Кам'янець-Подільський: Медобори-2006, 2013. С. 128-138.

76. Кульбіда С.В. (2013). Застосування особистісно зорієнтованого підходу у змісті спеціальної освіти нечуючих осіб щодо використання національної жестової мови. Теоретичне та методичне забезпечення навчання та виховання осіб з особл. освітніми потребами : *Зб. наук. праць*. Вип. 3. Славянськ: Донбаський державний пед. університет, 2013. С. 56-66.

77. Кульбіда С. (2013). Тамілі Федорівні Марчук – 80! *Особлива дитина: навчання і виховання*, 4 (68), 39-47.

78. Кульбіда С. (2014). Чинне законодавство України щодо забезпечення прав глухих як лінгвістичної меншини. *Особлива дитина: навчання і виховання*, 4 (72), 39-47. Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/709569>.

79. Кульбіда С.В. (2014). На засадах гуманістичної педагогіки: жестова мова в освітньому процесі нечуючих. Освіта осіб з особливими потребами : шляхи розбудови : *зб. наук. праць* : Вип. 7. К.: ТОВ «Атопол», 2014. С. 58-64. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/708033/>

80. Кульбіда С. В. (2016). Формування жестомовної комунікативної компетенції – від розуміння до застосування. *Особлива дитина : навчання і виховання*, 1/77, 15-29. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/707090/>

81. Кульбіда С.В. (2016). До 10-річного ювілею лабораторії жестової мови Інституту спеціальної педагогіки НАПН України. *Особлива дитина : навчання і виховання*, 1/77, 94-95. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/707676/>

82. Кульбіда С. В. (2016). Дослідження жестової мови на академічному рівні. *Педагогічна газета*, 2 (252) березень-квітень 2016 року. С. 6.

83. Кульбіда С. В., Чепчина І.І. (2016). Лабораторії жестової мови – 10 років. Наше життя УТОГ. <https://lib.iitta.gov.ua/715490/>

84. Кульбіда С. В. (2016). Доробок лабораторії жестової мови в Україні – крок у розвитку сучасної спеціальної педагогіки і психології глухих. *Збірник наукових праць X Всеукраїнської науково-практичної конференції «Інтеграція науки і практики в умовах модернізації корекційної освіти України»* 21 – 22 квітня 2016 року. Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2016. С. 115-120.

85. Кульбіда С.В. (2016). Особливості освітньої політики України щодо забезпечення прав глухих. Теоретичне та методичне забезпечення навчання та виховання осіб з особливими освітніми потребами : *Зб. наукових праць*. Вип. 6. Слов'янськ: Донбаський державний педагогічний університет, 2016. С. 125-139.

86. Кульбіда С. В. (2016). До питання про принципи жестомовної комунікативної компетенції. Освіта осіб з особливими потребами : шляхи розбудови : *зб. наук. праць* : Вип. 6. К.: АТОЛ, 2016. С. 100-106. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/707151/>

87. Кульбіда С.В. (2017). Такими іменами пишається українська сурдопедагогіка. *Наше життя*. 11.02.2017 року. Режим доступу <http://ourlife.in.ua>

88. Кульбіда С.В. (2017). Розширення і активізація міжнародного співробітництва “Швеція — Україна”. лютий 2017. сайт ОНП. Режим доступу <http://onp.ucoz.ua>

89. Кульбіда С.В. (2017). Реалізується швецько-український інформаційний проект. *Наше життя*. 3.-4. 2017 р. Режим доступу <https://ourlife.in.ua/utog>

90. Кульбіда С.В. (2017). Зародження жестової мови в освітніх осередках для глухих (поч. ХІХ ст. - поч. ХХ ст.). Зб. центру наук. публікацій “Велес” за *мат. науково-практ. конференції 2 частина* : “Актуальні проблеми розвитку світової науки”, м. Київ : зб. статей (рівень стандарту, академічний рівень). К.: Центр наук. публікацій, 2017. С. 56-62. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/707081/>

91. Кульбіда С.В. (2017). Статус глухої людини в соціумі: особистість чи стигматизований індивід? Молодь в умовах нової соціальної перспективи : *Збірка наукових праць*. Вип. 16. Київ, 18 травня 2017 року. К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2017. С. 477-488. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/707083/>

92. Кульбіда С.В. (2017). Статус національних жестових мов і включення УЖМ до сім’ї жестових мов Європи. *Особлива дитина: навчання і виховання*, 3 (83), 21-30. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/707084/>

93. Svitlana Kulbida (2018). Introduction features of bilingual Education of deaf People in Ukraine. Освіта впродовж життя: соціальні запити, сучасні виклики та пріоритети в реалізації: матеріали конференції. Київ, 22 березня 2018 року. К.: НАУ, 2018. С. 140-150. Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/710550/>

94. Кульбіда С. В. (2018). Засади двомовного навчання — в контексті реалізації положень конвенції про права нечуючих осіб. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції “Інклюзивне навчання в Новій українській школі” 26-27 березня 2018 р. у двох частинах, м. Тербовля. Упоряд. : Лапін А.В., Сурмай Л.О., Щуцька О.І. Ч. 1. Київ: Інтерсервіс, 2018. С. 49-52. Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/710357/>

95. Кульбіда, С.В. (2018). Сучасні тенденції вивчення мов глухих як інформаційно-комунікативного засобу у міжнародному проекті “Spreadthesign”. Всеукраїнська науково-практична конференція «Освіта осіб з особливими освітніми потребами: виклики сьогодення» 21.06.2018, Київ. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/710996/>

96. Кульбіда С.В. (2018). Категорія імені в українській жестовій мові. Теоретичне та методичне забезпечення навчання та виховання осіб з особливими освітніми потребами : Зб. наук. праць. Вип. 8. Слов'янськ: ДДПУ, 2018. С. 131-134. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/711954/>

97. Кульбіда С.В. (2018). Конфігурація – компонент жесту. *Особлива*

дитина, 4/88, 15-30. DOI: <https://doi.org/10.33189/ectu.v4i89.6> Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/712622>

98. Кульбіда С.В., Рібцун Ю.В. (2019). Науково-методичний семінар-тренінг “Сучасні компетентнісні засади розвитку осіб з особливими потребами в умовах навчально-реабілітаційного закладу”. Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. С. 1-7. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/715465/>

99. Kulbida, S. (2019). Features of bilingual approach application in special institutions for deaf in Ukraine. *Education: Modern Discourses*, 2, 141-152. <https://doi.org/10.32405/2617-3107-2019-1-17>. Режим доступу <https://lib.iitta.gov.ua/719123/>

100. Кульбіда С.В. (2020). Вивчення будови словосполучення на уроках української мови з використанням української жестової мови у 5 класі спеціальних закладів загальної середньої освіти (Н 90) (на допомогу практикам). *Особлива дитина: навчання і виховання*, 98(2), 20-40. <https://doi.org/10.33189/ectu.v98i2.59>

101. Kulbida, S. (2020). Linguistic personality in Ukrainian language education of deaf education direction. *Education: Modern Discourses*, 3, 131-142. <https://doi.org/10.37472/2617-3107-2020-3-13> Вилучено з http://emdnaes.org.ua/index.php/Educ_Mod_discourse/article/view/80

102. Кульбіда С.В. (2020). Функціонування мережі закладів для осіб з особливими освітніми потребами в Україні в умовах перехідного періоду реформування. *Public communication in science: philosophical, cultural, political, economic and IT context : Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (Vol. 4), May 15, 2020. Houston, USA: European Scientific Platform. P. 115-120.* <https://doi.org/10.36074/15.o05.2020.v4.44>

103. Кульбіда С.В. (2020). Освітній дискурс білінгвального навчання в спеціальних закладах для осіб з порушеннями слуху. *Збірник наукових праць ΛΟΓΟΣ*, 71-72. <https://doi.org/10.36074/05.06.2020.v2.27>

104. Іванюшева Н.В., Кульбіда С.В. (2020). Внесок Євгенії Грищенко у гуманістичну спадщину вивчення національної жестової мови в Україні. *Збірник наукових праць ΛΟΓΟΣ*, 19-25. <https://doi.org/10.36074/26.06.2020.v2.07>

105. Блонова Т., Кульбіда С.В. (2020). Особливості функціонування інклюзивно-ресурсних центрів. *Збірник наукових праць ΛΟΓΟΣ*, <https://doi.org/10.36074/20.11.2020.v3.20>

106. Leshchii, N.P., Pakhomova, N.G., Baranet, I.V., **Kulbida, S.V.**, Yanovskaya, T.A., Sheremet, M.K., Suprun, M.O. (2021). FEATURES OF THE PHYSICAL AND PSYCHO-EMOTIONAL STATE OF CHILDREN WITH. *СВІТ МЕДИЦИНИ ТА БІОЛОГІЇ*, №3(77), 2021. С.91-96. [10.26724/2079-8334-2021-3-77-91-96](https://doi.org/10.26724/2079-8334-2021-3-77-91-96) <https://lib.iitta.gov.ua/738315/>

107. Кульбіда, С. (2022). Жестовий двомовний підхід у практиці спеціальних закладів України. *Особлива дитина: навчання і виховання*, 108(4), 20-26. <https://doi.org/10.33189/ectu.v108i4.119> Режим доступу

<https://lib.iitta.gov.ua/733575/>

108. Кульбіда, С. (2022). Жестовий двомовний підхід у практиці спеціальних закладів України. *Особлива дитина: навчання і виховання*, 107(3), 7-18. <https://doi.org/10.33189/ectu.v107i3.110> Режим доступу <https://lib.iitta.gov.ua/732122/>

109. Коломоєць А.О., Луценко Л.М., Кульбіда С.В. (2022). Виховне гуманістичне середовище закладу освіти в сучасних умовах. Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови: науково-методичний збірник. Вип. 21. С.58-73. DOI: <https://doi.org/10.33189/epsn.v1i21.212> Режим доступу <https://spp.org.ua/index.php/journal/article/view/212/194>

110. Kultenko, V., Morska, N., Fesenko, G., Poperechna, G., Polishchuk, R., & **Kulbida, S.** (2022). The Natural Human Rights within the Postmodern Society: a Philosophical SocioCultural Analysis / Valentyna Kultenko, Nataliia Morska, Galyna Fesenko, Rostyslav Polishchuk, Svitlana Kulbida // *Postmodern Openings. Vol. 13, is. 1. - P. 186-197.* DOI: <https://doi.org/10.18662/po/13.1/391>. <https://lib.iitta.gov.ua/732294/>

111. Pakhomova N. G., Okhrimenko I. M., **Kul'bida S. V.**, Yanovska T. A., Stanetska H. M. (2022). Neuropsychological principles of cognitive and communicative activities diagnosis in adults with extrapyramidal system disorders. *Wiadomości Lekarskie, VOLUME LXXIV, ISSUE 10 PART 1, OCTOBER 2021.* 2494-2502. DOI: [10.36740/WLek202110124](https://doi.org/10.36740/WLek202110124)

112. Кульбіда, С., Біланова, О., & Іващенко, Л. (2023). «Українська жестова мова» - упровадження нового державного стандарту У 5-6 класах нової української школи. *Особлива дитина: навчання і виховання*, 109(1), 33-60. <https://doi.org/10.33189/ectu.v109i1.127> Режим доступу http://ojs.csnukr.in.ua/index.php/Exceptional_child/article/view/127/106 <https://lib.iitta.gov.ua/732081/>

113. Кульбіда, С., & Щуцький, В. (2023). Роль соціального досвіду при формуванні предметної історичної компетентності в учнів з особливими освітніми потребами. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови*, 2(23), 47-66. <https://doi.org/10.33189/epsn.v2i23.230>

114. Кульбіда, С. (2023). На шляху інноваційного поступу. Досвід проведення бінарних уроків для учнів з порушеннями слуху. *Особлива дитина: навчання і виховання*, 110(2), 106-128. <https://doi.org/10.33189/ectu.v110i2.140>

115. Малинович, Л., Кульбіда С., Міськов Г. (2023). Створення доступного мовного середовища для дошкільників: необхідність і виклики. *Особлива дитина : навчання і виховання*. 112(4), 95-118. <https://doi.org/10.33189/ectu.v112i4.158>

Матеріали апробаційного характеру:

Кульбіда С.В. (1995). Підвищення освітнього рівня дорослих нечуючих. Психолого-педагогічні умови підвищення результативності учіння школярів з психічними вадами. К., 1995. С. 110-113.

Кульбіда С.В. (1996). Проблема підвищення загальноосвітнього рівня осіб з вадами слуху в спеціальних вечірніх школах. Проблеми та перспективи розвитку психології в Україні: Матеріали II з'їзду Товариства психологів України. Т. 10. К., 1996. С. 45-47.

Кульбіда С.В. (1997). Самовизначення дорослих нечуючих учнів спеціальних вечірніх шкіл. Діти з обмеженими фізичними та розумовими можливостями в системі корекційного навчання і виховання : матеріали Міжнар. наук.-практ. конференції, 27-28 травня 1997р. М-во освіти України, Акад. пед. наук України, Ін-т дефектології АПН України, Ін-т змісту і метод. навчання. Київ, 1997. С. 63-64.

Кульбіда С.В. (2000). Про українську жестову мову. Матеріали засідання оргкомітету у м. Львові, 2000. С.85-87.

Кульбіда С.В. (2001). До проблем навчання у спеціальних школах для глухих. Матеріали засідання оргкомітету у м. Львові 14 березня 2001 р. Львів, 2001. С. 12, 14, 24.

Кульбіда С.В. (2003). До питання про білінгвістичне навчання нечуючих. Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами. Тези доповідей. Четверта міжнародна науково-практична конференція. Київ, 2003. С.163-164.

Кульбіда С.В. (2005). Сучасні погляди і технології у навчально-виховному процесі шкіл для осіб з вадами слуху. Розвиток життєвої компетентності учнів у загальноосвітньому навчальному закладі. Матеріали всеукраїнської науково-пошукової конференції 7-8 жовтня 2004 року. Запоріжжя, 2005. С.167-170.

Кульбіда, С. В. (2005). Підготовка глухої дитини до навчання у школі (поради батькам). Реабілітація дітей с особенностями психофізического розвитку: современность и перспективы : Материалы I Крымской конференции. М-во образования и науки Автономной Республики Крым, Крым. инженер.-пед. ун-т. - Симферополь : [Б. и.], 2005. С.99-104.

Кульбіда С.В. (2007). Проект словника української жестової мови. *Збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції „Освіта та виховання нечуючих на сучасному етапі”*. Київ, 2007. С.159-164.

Кульбіда С.В. (2009). Участь канадських фахівців у дослідженні української жестової мови на сучасному етапі. Друга міжнародна науково-практична конференція : Діаспора як чинник утвердження держави Україна у міжнародній спільноті. *Тези доповідей*. Л.: „Львівська політехніка”, 2009. С.247.

Кульбида С.В. (2013). Теоретические и методологические аспекты образовательной стратегии для неслышащих. Сб. научных статей участников V международного теоретико-методологического семинара 8-9 апреля 2013 года, ИСОиКР ГБОУ ВПО МГПУ в 2-х томах. Том 1. Специальная педагогика и специальная психология: современные проблемы теории, истории, методологии. М.: ЛОГОМАТ, 2013.С.169-179.

Кульбіда С. (2015). Позитиви двомовного навчання глухих. *Фундаментальные и прикладные исследования в практиках ведущих научных школ*. 2015. № 4(1). Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/708032/>

Кульбіда С.В. (2017). Навчання і виховання нечуючих у період зародження української державності. Розвиток освіти в добу Української революції (1917–1921): зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського [та ін. ; редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Зозуля С. М., Страйгородська Л. І. ; літ. ред. Мося І. А.]. Київ : [ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського], 2017. С. 53-55. Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/707434/>

Кульбіда С.В. (2017). Компетентнісний підхід у підготовці сурдопедагогічних кадрів. Сучасні технології розвитку професійної майстерності майбутніх учителів: зб. наук. праць за матеріалами I міжнародній інтернет-конференції, 26 жовтня 2017 р. / відп. ред. В.В. Макарчук. Умань : ФОРМ, 2017. С. 122-124. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/709507/>

Кульбіда С.В. (2018). Сучасне оновлення українського соціокультурного простору. Корекційно-реабілітаційна діяльність: стратегії розвитку у національному та світовому вимірі : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (18 квітня 2018 року, м. Суми). Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2018. С. 26-30. Режим доступу <https://www.sspu.sumy.ua>

Кульбіда С.В. (2018). Готовність вчителя до соціокультурної діяльності в умовах двомовності. Інновації партнерської взаємодії освіти, економіки та соціального захисту в умовах інклюзії та прагматичної реабілітації соціуму: матеріали II міжнародної науково-практичної конференції. м. Кам'янець-Подільський, Подільський спеціальний навчально-реабілітаційний соціально-економічний коледж, 2018. С. 162-165. Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/710631.pdf>

Кульбіда С. В. (2018). Формування національно-патріотичних почуттів у нечуючих на уроках мови. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Національно-патріотичне виховання дітей та учнівської молоді в умовах модернізаційних суспільних змін» 15 травня 2018 року. Умань: УДПУ імені Павла Тичини, 2018. С. 25-30. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/710651.pdf>

Кульбіда С. В. (2018). Лінгводидактична модель формування жестомовної комунікативної компетенції глухих учнів. Корекційно-реабілітаційна діяльність : стратегії розвитку у національному та світовому вимірі : матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (09 жовтня 2018 року, м. Суми). Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2018. С. 67-70. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/712131/>

Кульбіда С.В. (2018). Вклад Наталії Іванюшевої у розвиток жестової мови. Освіта осіб з особливими потребами: виклики сьогодення : зб. матеріалів всеукраїнської науково-практичної конференції 21 червня 2018 року. К.: “Наша друкарня”, 2018. С. 66 -71. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/712185/>

Кульбіда С.В., Щуцька О.І. (2019). Мовна особистість учня з особливими освітніми потребами у контексті особистісного підходу. Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції «Психолого-педагогічні стратегії безбар'єрного освітнього середовища для дітей з порушеннями зору» (12 березня 2019 року, м. Київ) Інтерсервіс, м. Київ, Україна. С. 25-28. Режим

доступу <http://lib.iitta.gov.ua/716325/>

Кульбіда С.В. (2019). Окремі аспекти оновлення нормативно-правової бази сучасної спеціальної освіти. Інновації партнерської взаємодії освіти, економіки та соціального захисту в умовах інклюзії та прагматичної реабілітації соціуму : матеріали III міжнародної науково-практичної конференції. м. Кам'янець-Подільський, Подільський спеціальний навчально-реабілітаційний соціально-економічний коледж. 2019. С. 201-204. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/716456/>

Кульбіда С.В. (2020). Про українську жестову мову. *Вісник Науково-дослідної лабораторії інклюзивної педагогіки за матеріалами VI Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю: «Спеціальна та інклюзивна освіта: теорія, методика, практика» (10-11 квітня 2020 р.)* / [гол. ред. Демченко І.І.]. Умань: ВПЦ «Візаві», 2020 р. Вип. VI. С.14-17.

Кульбіда С.В. (2021). Система лінгводидактичного забезпечення комунікативної діяльності нечуючих учнів при вивченні мови. Інновації партнерської взаємодії освіти, економіки та соціального захисту в умовах інклюзії та прагматичної реабілітації соціуму: *матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції 27-28 квітня м. Кам'янець-Подільський: Подільський спеціальний навчально-реабілітаційний соціально-економічний коледж.* 2021. С. 210-214. ISBN 978-966-654-456-1

Кульбіда С.В. (2021). Місце української жестової мови у науковому дискурсі. Діти з особливими потребами: від рівних прав - до рівних можливостей: *матеріали VII Міжнародного конгресу зі спеціальної педагогіки і психології.* Київ: Симоненко О.І., 2021. С. 95-100.

Кульбіда С.В. (2022) *Дистанційне навчання для осіб з порушеннями слуху: наука для практики.* Досвід дистанційного навчання учнів з порушеннями слуху (організаційно-ресурсне забезпечення в умовах воєнного часу): збірка тез Всеукраїнського науково-практичного семінару в рамках фестивалю Тижня науки (20 травня 2022 року) . ФОП «Симоненко О.І.», м. Київ, Україна. С. 55-60. ISBN 978-617-7979-07-3 Режим доступу <https://lib.iitta.gov.ua/733365/>

Інформаційні повідомлення:

1. Kulbida S. (2007). They visited several programs in Edmonton [Електронний ресурс]. S. Kulbida. 2007. Режим доступу : www.uofaweb.@ualberrta.ca.

2. Кульбіда С. В. (2018). Право інклюзивного навчання нечуючих з використанням української жестової мови (досвід київського коледжу легкої промисловості) сайт ЦП УТОГ. Стор. 1-8. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/713077>

3. Кульбіда С. В. (2018). Міжнародна діяльність фахівців української жестової мови у проекті "Spreadthesign". С. Кульбіда. 21. 06. 2018. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/713133/>

4. Дегтяренко Т.М., Кульбіда С.В. (2019). У СумДПУ імені А. С. Макаренка тривала робота курсів «Жестова мова». Режим доступу <https://www.sspu.sumy.ua>

Презентації:

Кульбіда С.В. (2010). Презентація посібника “Українська жестова абетка”. Режим доступу http://lib.iitta.gov.ua/708730/1/_2010.pdf

Кульбіда, С. В. (2017). Сучасні тенденції використання УЖМ в контексті реалізації прав глухих. Науково-практична конференція за міжнародною участю на тему: “Формування публічної служби, чутливої до людини з особливими потребами: цифрові технології”, 10.11.2017, м. Київ, Україна. Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/708729>

Кульбіда С.В. (2018). Здобутки Миколи Дмитровича Ярмаченка в українській сурдопедагогіці. Презентація-доповідь на всеукраїнському Круглому столі «Внесок Миколи Дмитровича Ярмаченка у розвиток української освіти, педагогіки, психології», 6.09.2018, Київ, 2018. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/712130>.

Кульбіда, С.В. (2020). Навчально-дидактичне забезпечення комунікативної діяльності глухих дітей в умовах двомовності. Травень, 2020. Режим доступу <https://lib.iitta.gov.ua/720422/>

Авторські свідоцтва:

1. Програмно-методичний комплекс «Жест», 2004, № 11344 від 18.10.2004 р.

2. Кульбіда С.В. Підручник «Українська мова. 3 клас» для спец. загальноосвітніх навчальних закладів для глухих дітей, 2016. **Автор. свідоцтво № 65420** від 18.05.2016 р.

3. Кульбіда С.В. Підручник «Українська мова. 3 клас» для учнів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів (Н 91), 2016. **Автор. свідоцтво № 72146** від 18.05.2017 р.

4. Кульбіда С.В. Підручник «Українська мова. 4 клас» для учнів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів (Н 90), 2017. **Автор. свідоцтво № 71468** від 19.04.2017 р.

5. Кульбіда С.В. Кінетичні особливості УЖМ. Жестівник “Українська жестова мова” (три частини), 2017. **Автор. свідоцтво № 73909** від 25.09.2017р.

6. Кульбіда С.В. Українська мова : підручник для 4 класу спеціальних закладів загальної середньої освіти (Н 91), 2018, **Автор. свідоцтво № 81310** від 14.05.2018 р.

7. Кульбіда С.В. Українська мова. 5 клас. Підручник для спеціальних закладів загальної середньої освіти (Н 90). К.: Либідь, 2018. 210 с. **Автор. свідоцтво № 82069** від 8.10.2019 р.

8. Кульбіда С.В. Українська мова. 2 клас. Підручник для спеціальних закладів загальної середньої освіти (Н 90). К.: Либідь, 2019. 160 с. **Автор. свідоцтво № 91392** від 8.08.2019 р.

9. Кульбіда С.В. Українська мова. 2 клас. Підручник для спеціальних закладів загальної середньої освіти (Н 91). К.: Либідь, 2019. 160 с. **Автор. свідоцтво № 91388** від 8.08.2019 р.

10. Кульбіда С.В. (2020). «Українська мова» підручник для осіб з особливими освітніми потребами (Н 90) 3 клас. К.: Либідь, 2020. Гриф МОН України №1/11-4976 від 23.07.2020. **Автор. свідоцтво № 99049** від 13.08.2020 р.

11. Кульбіда С.В. (2020). «Українська мова» підручник для осіб з особливими освітніми потребами (Н 91) 3 клас. К.: Либідь, 2020. Гриф МОН України №1/11-4976 від 23.07.2020. ISBN 978-966-06-0822-1. **Автор. свідоцтво № 99473** від 3.09.2020 р.

12. Кульбіда С.В. (2019). Лінгводидактичні засади вивчення української жестової мови: *монографія*. Київ: Інтерсервіс, 2019. 238 с. ISBN 978-617-696-905-1. **Автор. свідоцтво № 99865** від 22.09.2020 р.

13. Кульбіда С.В. (2020). Вивчення української мови у 5 класі для спеціальних закладів загальної середньої освіти (Н 90): *навчально-методичний посібник*. **Автор. свідоцтво № 99866** від 22.09.2020 р.

14. Кульбіда С.В. (2020). Кінетичні особливості української жестової мови на прикладі конфігурації «ОДИН»: мовний словник «Жестівник української жестової мови». **Авторське свідоцтво №101269** від 16.12.2020 р.

15. Кульбіда С.В. (2021). Особливості комунікативної діяльності нечуючих учнів: *монографія*. 146 с. **Авторське свідоцтво №101270** від 16.12.2020 р.

16. Кульбіда, С. В. (2021). Українська мова : підруч. для 4 кл. спец. закл. заг. середньої освіти (Н 90) / С. В. Кульбіда. К. : Либідь, 2021. 192 с. : іл. ISBN **978-966-06-0828-3**. *Авторське свідоцтво №104181* від 21.04.2021 р.

17. Кульбіда, С. В. (2021). Українська мова : підруч. для осіб з особлив. освітн. потребами (Н 91) : 4 кл. / С. В. Кульбіда. К. : Либідь, 2021. 192 с. : іл. ISBN **978-966-06-0827-6**. *Авторське свідоцтво №104294* від 28.04.2021 р.

Статті в словниках, енциклопедіях, довідниках:

Дефектологічний словник, 2003:

1. Бельтюков Володимир Ілліч. С.40.
2. Гольдберг Августа Миронівна. С.81-83.
3. Коровін Кирило Георгійович. С.94.
4. Луцько Катерина Василівна. С.207.
5. Монтессорі Марія. С. 230.
6. Навчальний план вечірньої спеціальної школи для глухих. 241-242.
7. Пуцин Едуард Ілліч. С.323.
8. Положення про спеціальну середню загальноосвітню вечірню (змінну) і заочну школу для глухих і слабочуючих. С.297.

9. Слезіна Ніна Федосіївна. С. 358.
10. Статут вечірньої спеціальної середньої школи (для глухих). С.373.
11. Чулков Валерій Миколайович. С.424.
12. Школа для глухих переростків. С.427.

Енциклопедія сучасної України, 2008:

Засенко В.В., Кульбіда С.В. (2008). Дактилологія. Енциклопедія сучасної України. Т. 7. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень, 2008. С. 496. Режим доступу http://esu.com.ua/search_articles.php?id=23383

Енциклопедія освіти, 2008:

Кульбіда С.В. (2008). Дактилологія українська. *Енциклопедія освіти*. АПН У; гол. ред. В. Г. Кремень. К.: Юрінком інтер, 2008. С.161-162.

Кульбіда С.В. (2008). Сурдопедагог. *Енциклопедія освіти*. АПН У; гол. ред. В.Г. Кремень. К.: Юрінком інтер, 2008. С.886-887.

Кульбіда С.В. (2008). Українська жестова мова. *Енциклопедія освіти*. АПН У; гол. ред. В. Г. Кремень. К.: Юрінком інтер, 2008. С.928-929.

Енциклопедія освіти, 2020:

Кульбіда С.В. (2020). Дактилологія українська. Енциклопедія освіти, 2020. Режим доступу <https://lib.iitta.gov.ua/719162/>

Кульбіда С.В. (2020). Жестівник. Енциклопедія освіти, 2020. Режим доступу <https://lib.iitta.gov.ua/719161/>